

b13699

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อมโนภาพแห่งตนของคนพิการ
FACTORS AFFECTING THE DISABLED'S SELF-CONCEPT

วิทยานิพนธ์

โดย

นางจิตรา สิริสมบูรณ์ลาภ

วิทยานิพนธ์ เสนอคณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
เพื่อเป็นส่วนประกอบของการศึกษาสำหรับปริญญา
พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม)
พ.ศ. 2537

วิทยานิพนธ์

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อมโนภาพแห่งตนของคนพิการ

FACTORS AFFECTING THE DISABLED'S SELF-CONCEPT

โดย

นางจิตรา ศิริสมบูรณ์ลาภ

MRS. CHITRA SIRISOMBOONLAP

นักศึกษาคณะพัฒนาสังคม

รุ่นที่ 6 รหัส 520097

ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ได้พิจารณา
แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรพัฒนบริหารศาสตร
มหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) ได้

ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ลงนาม ประธาน

(รศ.ดร. ทิตยา สุวรรณะชญ)

วันที่ 3 ต.ค. ๒๕๕๕

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ลงนาม ประธาน

(รศ.ดร. ทิตยา สุวรรณะชญ)

วันที่ 31 ต.ค. ๒๕๕๕

ลงนาม ที่ปรึกษา

(อาจารย์ ประเสริฐ รักไทยดี)

วันที่ 9 ต.ค. ๒๕๕๕

ลงนาม กรรมการ

(อาจารย์ ประเสริฐ รักไทยดี)

วันที่ 31 ต.ค. ๒๕๕๕

ลงนาม ที่ปรึกษา

(นางสาว จุฑามาศ ศรีจามร)

วันที่ 3 ต.ค. ๒๕๕๕

ลงนาม กรรมการ

(นางสาว จุฑามาศ ศรีจามร)

วันที่ 31 ต.ค. ๒๕๕๕

คณะพัฒนาสังคมอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการ
ศึกษาหลักสูตรพัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม)

..... คณบดี

(นายวิชัย รูปชาติ)

วันที่ 4 ต.ค. ๒๕๕๕

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์	:	ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อมโนภาพแห่งตนของคนพิการ
โดย	:	นางจิตรา ศิริสมบูรณ์ลาภ
ชื่อปริญญา	:	พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม)
วิชาเอก	:	การวิเคราะห์ทางสังคม
ปีการศึกษา	:	2536

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อมโนภาพแห่งตนของคนพิการ 2) ศึกษาถึงความสำคัญของการฟื้นฟูสมรรถภาพความพิการ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการแพทย์ ด้านการศึกษา ด้านอาชีพ และด้านสังคม ที่มีความสัมพันธ์กับมโนภาพแห่งตนของคนพิการ 3) เป็นประโยชน์ในการนำความรู้ที่ได้มาใช้ในการอบรมเจ้าหน้าที่ที่ทำงานเกี่ยวข้องในการพัฒนาคนพิการ 4) เป็นประโยชน์ในการวางแผนพัฒนาคนพิการที่ฝึกอาชีพและทำงานในโรงงานในอารักขา 5) เป็นแนวทางในการจัดสวัสดิการที่สอดคล้องกับการพัฒนาคนพิการ ได้ถูกต้อง โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นคนพิการจำนวน 137 คน จากศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง และศูนย์พัฒนาอาชีพคนพิการปากเกร็ด

จากการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และสมการถดถอยพหุคูณ (Regression Analysis) พบว่าการฟื้นฟูสมรรถภาพความพิการทั้ง 4 ด้านมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับมโนภาพแห่งตนของคนพิการ โดยมีปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อมโนภาพแห่งตนของคนพิการในแต่ละด้านดังนี้

1. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อมโนภาพแห่งตนของคนพิการด้านพฤติกรรมทางสังคม ได้แก่ การฟื้นฟูสมรรถภาพความพิการด้านการแพทย์ และด้านอาชีพ
2. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อมโนภาพแห่งตนของคนพิการด้านความล้มเหลวในการฝึกอาชีพ ได้แก่ การฟื้นฟูสมรรถภาพความพิการด้านการแพทย์

3. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อมโนภาพแห่งตนของคนพิการ ในด้านรูปร่างลักษณะ และคุณลักษณะ ได้แก่ การฟื้นฟูสมรรถภาพความพิการด้านอาชีพ และด้านสังคม
4. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อมโนภาพแห่งตนของคนพิการด้านความวิตกกังวล ได้แก่ การฟื้นฟูสมรรถภาพความพิการด้านอาชีพ
5. ไม่มีปัจจัยใดที่มีอิทธิพลต่อมโนภาพแห่งตนของคนพิการด้านความเป็นคนน่านิยม
6. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อมโนภาพแห่งตนของคนพิการด้านความสุขและความพอใจ ได้แก่ การฟื้นฟูสมรรถภาพความพิการด้านการแพทย์

นอกจากนี้ยังค้นพบอีกว่า สาขาวิชาชีพ สภาพความพิการ และระดับการศึกษา เป็นปัจจัยร่วมที่มีอิทธิพลต่อมโนภาพแห่งตนของคนพิการ คือ สาขาวิชาชีพ มีอิทธิพลต่อมโนภาพแห่งตนของคนพิการด้านพฤติกรรมทางสังคม ด้านรูปร่างลักษณะและคุณลักษณะ ด้านความวิตกกังวล สภาพความพิการ มีอิทธิพลต่อมโนภาพแห่งตนของคนพิการด้านพฤติกรรมทางสังคม และด้านความสัมฤทธิ์ผลในการฝึกอาชีพ และระดับการศึกษา มีอิทธิพลต่อมโนภาพแห่งตนของคนพิการด้านความวิตกกังวล

จากผลการศึกษาดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่ามโนภาพแห่งตนของคนพิการในด้านต่างๆ สามารถพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปได้ เมื่อคนพิการได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพความพิการ โดยเฉพาะด้านอาชีพ ด้านสังคม และด้านการแพทย์ โดยมีปัจจัยส่วนบุคคลของคนพิการ ได้แก่ความรู้ด้านวิชาชีพ ลักษณะความพิการ และระดับการศึกษา เป็นปัจจัยเสริมอีกส่วนหนึ่งที่ทำให้มโนภาพแห่งตนของคนพิการในด้านต่างๆ มีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีได้มากขึ้น

ABSTRACT

THESIS TITLE : FACTORS AFFECTING THE DISABLED'S
SELF-CONCEPT

BY : MRS. CHITRA SIRISOMBOONLARP

DEGREE : MASTER OF ARTS (SOCIAL DEVELOPMENT)

MAJOR : SOCIAL DIAGNOSIS

ACADEMIC YEAR : 1993

The objectives of thesis are to ; 1) study factors which affect the self - concept of disabled persons; 2) study the significance of relationship between their self - concept and the rehabilitation process including 4 aspects, i.e, medical, educational, vocational and social rehabilitation; 3) utilize the outcome for training the personnel who deal with developing disabled person ; 4) utilize its outcome for development planning for those who are attending vocational training and working in the IYDP Sheltered Workshop and 5) be a guide for welfare service provision in compliance with disabled persons development programme by collecting data from samplings of 137 disabled persons who are being trained and working in Prapadaeng Vocational Training Centre and Pakkred IYDP Sheltered Workshop respectively. Correlation coefficient and regression analysis were used for data analysis in this study. Its result was found

that rehabilitation, comprising 4 aspects, has positive relation to the disabled's self-concept and affects each aspects as follows;

1. Medical and vocational rehabilitation affect their self-concept in social behaviour.

2. Medical rehabilitation affects their self-concept in vocational training achievement.

3. Vocational and social rehabilitation affect their self-concept in appearance and qualification.

4. Vocational rehabilitation affects their self-concept in anxiety.

5. Medical rehabilitation affects their self-concept in happiness and satisfaction.

In addition to this it was found that vocational training subjects, existing disabilities and educational background are the concurrence in affecting their self-concept also. It means that vocational training subjects affects their social behaviour, their appearance and qualification, and anxiety. Existing disabilities affects their social behaviour and vocational training achievement. Finally, educational background affects their anxiety.

As a result of study, it can be concluded that the disabled's self-concept in various aspects can be developed whenever they had been rehabilitated especially in vocational, social and medical. Moreover, their personal factors namely, vocational background, existing disabilities and educational background are supplementary to their self-concept of better changing as much.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความกรุณาเป็นอย่างยิ่งของรองศาสตราจารย์ ดร. ทศยา สุวรรณะชญ ประธานวิทยานิพนธ์ อาจารย์ประเสริฐ รักไทยดี และหัวหน้าจุฬามาศ ศรีจามร กรรมการวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำแนะนำตลอดจนติดตามแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ จนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ จึงขอกราบขอบพระคุณท่านทั้ง 3 ไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยความสะดวกศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง ผู้อำนวยความสะดวกศูนย์พัฒนาอาชีพคนพิการ ในการเอื้อเฟื้อและอำนวยความสะดวกให้เกิดรวบรวมข้อมูลจากคนพิการที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ตลอดจนเจ้าหน้าที่ และขอขอบคุณคนพิการทุกท่านที่ให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถามด้วยดี

นอกจากนี้ขอขอบคุณ คุณอุทัยวรรณ กสานต์สกุล คุณชรัตน์ จันทรประเสริฐ ที่ประสาน และให้ความช่วยเหลือในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ ตลอดจน คุณสุเทพ บรรณทอง คุณสิรินาถ บุญเกียรติ ที่ช่วยติดต่อประสานงานด้านต่างๆ ในภาวะเร่งด่วนและคุณอมรรัตน์ ร่องไชย ที่ช่วยในด้านการพิมพ์ รวมทั้งเพื่อนๆ พี่ๆ และน้องๆ ที่ไม่ได้กล่าวนามมา ณ ที่นี้ ที่ให้ความช่วยเหลือ

สุดท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ-คุณแม่ที่อบรมสั่งสอนให้ผู้เขียนใฝ่รักดี มีความอดทน ตลอดทั้งสามีและคุณแม่ย่าที่ให้กำลังใจและการสนับสนุนจนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้

จิตรา ศิริสมบูรณ์ลาภ

31 มกราคม 2537

คำนำ

วิทยานิพนธ์ เรื่อง "ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อมโนภาพแห่งตนของคนพิการ" ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรพัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) ซึ่งผู้เขียนสนใจศึกษาเรื่องนี้ เนื่องจากส่วนหนึ่งทำงานเกี่ยวกับการพัฒนาคนพิการ และภาวะสังคมปัจจุบัน โดยเฉพาะเรื่องแนวคิดของโลกาภิวัตน์ จะมีผลกระทบต่อ การเพิ่มปัญหาและจำนวนประชากรคนพิการ และมีผลกระทบต่อแนวคิดของคนพิการเอง นั่นคือคนพิการจะต้องได้รับโอกาสในการพัฒนาตนเองมากกว่าที่เป็นอยู่เพื่อ เป็นสมาชิกในสังคมที่มีคุณค่าและมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมต่อไป

ผู้เขียนหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ผลการศึกษาที่ปรากฏในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคนพิการในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้คนพิการมีมโนภาพ แห่งตนที่เหมาะสมมีความสามารถในการปรับการรับรู้ของตนเองให้เข้าถึงสภาวะ ตลอดจนสภาพปัญหาต่างๆ ที่แท้จริงและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีศักดิ์ศรี เท่าเทียมคนทั่วไป

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้คงจะมีข้อบกพร่อง ซึ่งผู้เขียนพร้อมรับคำวิจารณ์ และความดีใดๆที่เกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบให้อาจารย์ผู้ให้ความรู้แก่ผู้เขียนทุกท่าน ผู้มีพระคุณและคนพิการ ที่มีส่วนช่วยให้งานนี้สำเร็จลุล่วงโดยสมบูรณ์

จิตรา ศิริสมบูรณ์ลาภ